

ŚLĄSKIE CENTRUM ENERGETYKI

Śląskie Centrum Energetyki Sp. z o.o.
ul. Grunwaldzka 1A, 42-690 Tworóg
NIP 645-254-21-45 REGON 360847022
tel. 693 399 332

Gmina Poraj

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Poraj na lata 2016-2026”

Zespół autorski:
Katarzyna Goinda
Dominika Ziaja

Kwiecień 2016 r.

Spis treści

Wstęp.....	2
1Metodologia opracowania dokumentu.....	6
2Nawiązanie do dokumentów strategiczno- programowych.....	9
3Diagnoza stanu obecnego w Gminie Poraj.....	13
3.1 Identyfikacja problemów, czynników i zjawisk kryzysowych.....	13
4Raport z konsultacji społecznych - wnioski.....	15
5Metoda delimitacji obszarów zdegradowanych.....	17
6Założenia gminnego programu rewitalizacji.....	20
6.1 Cel strategiczny i horyzont czasowy dokumentu.....	20
6.2 Identyfikacja działań rozwiązujących problemy.....	23
7Zasięg przestrzenny i charakterystyka obszarów rewitalizacji.....	34
8System wdrażania gminnego programu rewitalizacji.....	39
8.1 Szczegółowy sposób zarządzania.....	39
8.2 Operator rewitalizacji - kompetencje, zadania i odpowiedzialność.....	40
8.3 Sposób współpracy z interesariuszami.....	44
8.4 Plan finansowy.....	44
9Monitoring produktów i rezultatów.....	52
10 Aktualizacja.....	57
11 Analiza ryzyka i środki zaradcze.....	58
Spis Tabel.....	59
Spis Rysunków.....	61
Spis Załączników.....	62

Wstęp

Przemiany społeczno-gospodarcze wywołane procesem globalizacji czy transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu. Zalicza się do nich m.in. degradacja materialna, narastające problemy sfery społecznej, gospodarczej.

Szczególnym znaczeniem jest zatem świadome planowanie i realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, które zasięgiem powinny objąć sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową. Powinny również stanowić realną odpowiedź na zidentyfikowane problemy, pojawiające się negatywne czynniki w sfer, jak także eliminować zjawiska kryzysowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. (Dz. U. poz. 1777) i zgodnie z wytycznymi dotyczącymi metod wdrażania programów rewitalizacji przez jednostki współfinansujące projekty rewitalizacyjne, rewitalizację należy rozumieć, jako: „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością¹. Podstawowym

¹

narzędziem wyznaczającym ramy operacyjne i metody koordynacji działań rewitalizacyjnych jest program rewitalizacji, inicjowany i opracowany, a następnie uchwalony przez Radę Gminy na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446). Jest to „wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji².

Dokument ujmuje działania kompleksowo (uwzględnia projekty współfinansowane ze środków UE oraz innych publicznych lub prywatnych), co jest gwarantem osiągnięcia pożądaných efektów. Objęcie wskazanego obszaru Programem Rewitalizacji stanowić będzie podstawę do dalszego wspierania go poprzez odgórnie dedykowane instrumenty czy też narzędzia rewitalizacyjne (programy unijne i krajowe). Ponadto wyznaczone obszary będą mogły preferencyjnie korzystać z innych dostępnych instrumentów i działań sektorowych.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Poraj na lata 2016–2026 (GPR) to spójny dokument strategiczny, którego celem jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów gminy za pomocą przedsięwzięć realnych do wykonania i kompleksowych, tj. uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenny, środowiskowy i kulturowy danego obszaru. Celem GPR jest także skoncentrowanie terytorialnie na dany obszar, a następnie prowadzenie na jego terytorium w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przewidzianych programem zadań. Program opracowany został zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 03.07.2015, s. 5.

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 03.07.2015, s. 7-8

lata 2014–2020, wydanych na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 217) oraz z uwzględnieniem zasad polityki przestrzennej zawartych w rozdziale 1.5.4 Umowy Partnerstwa³ i przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013r.⁴ w zakresie zapisów dotyczących rewitalizacji. Ponadto uwzględnia założenia ustawy o rewitalizacji.

Dokument składa się z trzech zasadniczych części, tj.:

- części wprowadzającej,
- diagnostyczno-analitycznej,
- programowo-wdrożeniowej.

Część wprowadzająca zawiera przede wszystkim ogólne informacje dotyczące metodologii opracowania GPR, opis zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacyjny, uwarunkowania zewnętrzne (środowiskowe oraz strategiczno-programowe) dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera przede wszystkim charakterystykę obecnej sytuacji w Gminie Poraj w sferze przestrzennej, społecznej, gospodarczej, środowiskowej i kulturowej. Przedstawia skumulowane dane ww sfer, ich analizę, wskazuje obszary problemowe, przyczyny zjawisk kryzysowych, wyznacza kierunki delimitacji obszarów zdegradowanych w gminie.

Część programowo-wdrożeniowa z kolei ujmuje najistotniejsze założenia

³ Umowa Partnerstwa, Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 23.05.2014

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347/320 z 20.12.2013)

procesu rewitalizacji dla zdegradowanych obszarów Gminy Poraj w latach 2016–2026, tj.:

- cel strategiczny rewitalizacji,
- horyzont czasowy dokumentu,
- obszary rewitalizacji określone przestrzennie wraz z wizjami wyprowadzenia ich ze stanu kryzysowego i celami do osiągnięcia.

Zawarte zostają także kluczowe oraz uzupełniające projekty do realizacji, przedstawiona zostaje informacja dotycząca planowanych form wsparcia finansowego system monitoringu i ewaluacji. System monitoringu jest niezbędny jako bezpośrednie narzędzie skuteczności działań. Pozwala badać stan realizacji założonych działań rewitalizacyjnych oraz ewentualnie je modyfikować w perspektywie czasowej, reagować na zmiany w otoczeniu, kontrolować ewaluację i zapewnia dialog społeczny nt dokumentu.

1 Metodologia opracowania dokumentu

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Poraj opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego. Zapewnia on możliwie szeroki udział wszystkich interesariuszy w pracach nad Programem, umożliwia jednocześnie zaangażowanie ekspertów zewnętrznych, do których zadań zależeć będzie m.in. zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu.

Metodologia prac nad GPR obejmowała następujące etapy:

1. Powołanie przez Wójta Gminy Poraj Zespołu zadaniowego ds. Rewitalizacji na lata 2016–2026 (Zespół zadaniowy ds. GPR), składającego się z czterech członków, w tym przewodniczącej, którą jest p. Zuzanna Pabin.⁵
2. Zorganizowanie i przeprowadzenie Konferencji inaugurującej rozpoczęcie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Poraj, podczas której mieszkańcy i zaproszeni goście mieli możliwość zapoznać się ze znaczeniem procesu rewitalizacji w rozwoju gminy, zrealizowanymi projektami z innych obszarów tzw. „dobrymi praktykami”, a także możliwościami i zasadami pozyskania dofinansowania na przedsięwzięcia rewitalizacyjne w latach 2016–2020.
3. Przeprowadzenie diagnozy obecnej sytuacji w Gminie Poraj w celu wyznaczenia obszarów problemowych, analizy ryzyka, a w konsekwencji obszarów zdegradowanych wraz ze wskazaniem działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze, tj.: pozyskanie danych statystycznych i rejestrowych, reprezentatywne badania ankietowe (podczas wszystkich

⁵ Zarządzenie nr 66.2015 Wójta Gminy Poraj z dnia 15.10.2015 r. w sprawie powołania Zespołu zadaniowego ds. Rewitalizacji

spotkań bezpośrednich z lokalną społecznością oraz na stronie internetowej gminy poprzez stworzenie możliwości wypełnienia kwestionariusza ankiety, fiszki projektowej).

4. Zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów dotyczących analizy negatywnych zjawisk, wyznaczania obszarów problemowych, budowania założeń Programu Rewitalizacji, z możliwie jak najszerszym udziałem różnych grup lokalnej społeczności: reprezentujących sektor publiczny, społeczny, gospodarczy, jak także: dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji oraz przedsiębiorstw z branży turystycznej, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych.

5. Stworzenie bazy pomysłów na projekty w celu umożliwienia interesariuszom współdecydowania o planowanych działaniach, w tym także poprzez możliwość składania fiszek projektowych z propozycją projektu do realizacji na terenie zdegradowanych obszarów gminy w latach 2016–2026.

6. Opracowanie i zredagowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z wymogami zewnętrznymi oraz wypracowanymi ustaleniami ekspertów zewnętrznych.

7. Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu w formie otwartego spotkania z mieszkańcami, spotkania z Radą Gminy, przedstawicielami gminy, zaproszonymi gośćmi oraz poprzez zamieszczony na stronie internetowej gminy wraz z projektem GPR-u formularz zgłaszania uwag i zastrzeżeń oraz przedstawiania propozycji, tak, aby uwzględnić aspekt społeczny pod kątem głównych beneficjentów procesu – mieszkańców, osób odpowiedzialnych za jego realizację dokumentu, samorząd lokalny.

8. Przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko wraz z udziałem społeczeństwa na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353).

9. Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Poraj na lata 2016–2026 przez Radę Gminy Poraj.

Dokument powstał w wyniku prac Zespołu złożonego z przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych, przedsiębiorców i pracowników Urzędu Gminy Poraj, przy współudziale (w postaci wsparcia merytorycznego) ekspertów i specjalistów zewnętrznych, mieszkańców gminy, wskazywanych jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

2 Nawiązanie do dokumentów strategiczno- programowych

Gminny Program Rewitalizacji odnosi się proceduralnie do wskazanych problemów przez mieszkańców na zdegradowanych obszarach gminy. Powinien być spójny z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym (jako bazowy element wizji rozwoju Gminy Poraj jako jednostki), dokumentami regulującymi działania na obszarach zdegradowanych szczebla subregionalnego, regionalnego, krajowego oraz europejskiego. Komplementarność z innymi działaniami, priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategiczno-programowych

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie GPR-u do zapisów dokumentu strategiczno-programowego ⁶
POZIOM EUROPEJSKI		
1	Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p><i>Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</i></p> <p><i>CEL 1</i> Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.</p> <p><i>CEL 4</i> Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p> <p><i>CEL 5</i> Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</p>
POZIOM KRAJOWY		
2	Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<p><i>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:</i></p> <p>Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:</p> <p><i>Cel 3</i> Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;</p> <p><i>Kapitał Ludzki: Cel 6</i> Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;</p>

⁶ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie

		<p><i>Obszar</i> Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: <i>Cel 8</i> Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;</p> <p><i>Obszar</i> Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny: <i>Cel 11</i> Wzrost społecznego kapitału rozwoju</p>
3	Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p><i>Obszar strategiczny</i> Sprawne i efektywne państwo,</p> <p><i>Cel 3</i> Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego.</p> <p><i>Obszar strategiczny:</i> Konkurencyjna gospodarka, <i>Cel 4</i> Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.</p> <p><i>Obszar strategiczny:</i> Spójność społeczna i terytorialna, <i>Cel 1</i> Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</p>
4	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p><i>Cel główny:</i> Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p><i>Cel 2</i> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
POZIOM REGIONALNY I SUBREGIONALNY		
5	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”	<p>Wizja: Województwo śląskie będzie regionem zrównoważonego i trwałego rozwoju stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy wykorzystującym zróżnicowane potencjały terytorialne i synergię pomiędzy partnerami procesu rozwoju.</p> <p><i>Cel strategiczny:</i> Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność</p> <p><i>Cel strategiczny:</i> Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie</p> <p><i>Cel strategiczny:</i> Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni</p> <p><i>Cel strategiczny:</i> Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy</p>
	Strategia Rozwoju Powiatu Myszkowskiego	<p><i>Cel strategiczny nr 1:</i> Osiągnięcie wysokiej atrakcyjności powiatu myszkowskiego, jako miejsca zamieszkania</p> <p><i>Cel strategiczny nr 2:</i> Wielofunkcyjny rozwój ekonomiczny powiatu myszkowskiego wykorzystujący zasoby obszaru</p> <p><i>Cel strategiczny nr 3:</i> Utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego</p>

POZIOM LOKALNY		
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poraj</p>	<p>Celem głównym zagospodarowania przestrzennego jest misja Gminy Poraj: „Poraj Gminą - czystą i bezpieczną, tworzącą warunki rozwoju społeczeństwa i zapewniającą miejsca pracy, o uporządkowanej przestrzeni gwarantującej wysokiej jakości warunki życia, specjalizującą się w nieuciążliwym przemyśle oraz usługach turystycznych i rekreacyjnych”. Rozwój zagospodarowania przestrzennego Gminy winien być oparty na następujących zasadach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uaktywnienia działań władz samorządowych – polegająca na efektywnym wykorzystaniu potencjału Gminy przez: <ol style="list-style-type: none"> a) przygotowanie oferty inwestycyjnej Gminy, b) estetyzację reprezentacyjnych przestrzeni publicznych, c) zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie rozrywki, kultury oraz rekreacji na terenie Gminy, d) promocję Gminy, e) aktywną gospodarkę gruntami, 2) uspołecznienia procesów podejmowania decyzji – polegająca na prowadzeniu szerokiej konsultacji ze społeczeństwem we wszystkich ważnych sprawach dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania Gminy, 3) przejrzystości podejmowania decyzji – polegająca na podejmowaniu decyzji jawnie i przy powszechnym dostępie do informacji, 4) praworządności – polegająca na opieraniu wykładni w procesie decyzyjnym o obowiązujące prawo i normy zwyczajowe, 5) prewencji - polegająca na wyprzedzającym zapobieganiu niekorzystnym zagrożeniom i sytuacjom, 6) koncentracji środków - polegająca na skupianiu środków na dokończenie rozpoczętych działań przed rozpoczęciem nowych, 7) urynkowienia – polegająca na efektywnym wykorzystaniu możliwości gospodarki rynkowej, 8) przystępności – polegająca na prowadzeniu własnej polityki informacyjnej, zrozumiałej dla społeczeństwa, 9) ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców – polegająca na poszanowanie kulturowych i przyrodniczych walorów środowiska oraz objęciu ich uzasadnionymi formami ochrony 	
<p>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poraj na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018</p>	<p>W ramach dokumentu omówiono główne cele ekologiczne dla gminy Poraj, do których należą:</p> <ol style="list-style-type: none"> I. Cel ekologiczny: Wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działań: System zarządzania ochroną środowiska, II. Cel ekologiczny: Edukacja i udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działań: Edukacja ekologiczna, III. Cel ekologiczny: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrody <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działań: Ochrona przyrody, • Kierunek działań: Ochrona gleb i zasobów kopalin, IV. Cel ekologiczny: Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działań: Racjonalizacja użytkowania wody, • Kierunek działań: Zmniejszenie zużycia energii, 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działań: Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości, • Kierunek działań: Wykorzystanie energii odnawialnej, • Kierunek działań: Ochrona przed powodzią, <p>V. Cel ekologiczny: Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działań: Poprawa jakości wód podziemnych oraz racjonalizacja wykorzystania tych zasobów, • Kierunek działań: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego, • Kierunek działań: Ochrona przed hałasem i wibracjami, • Kierunek działań: Promieniowanie elektromagnetyczne, • Kierunek działań: Poważne awarie, • Kierunek działań: Ochrona klimatu. <p>Cel ekologiczny Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii wpisuje się w politykę gospodarki niskoemisyjnej oraz dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. W szczególności ważne są kierunki działań takie jak: zmniejszenie zużycia energii, wykorzystanie energii odnawialnej oraz Poprawa jakości powietrza atmosferycznego. W opracowaniu do zadań własnych w zakresie wskazanych kierunków działań wymieniono m.in.: termomodernizację budynków użyteczności publicznej, modernizację systemów ogrzewania, propagowanie i wdrażanie alternatywnych źródeł energii oraz wsparcie finansowe dla mieszkańców na inwestycje z zakresu termomodernizacji i ekologicznego ogrzewania.</p>
	<p>Projekt założeń do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Poraj</p>	<p>Powyższy projekt dokumentu określa przede wszystkim cele związane z umożliwieniem podejmowania decyzji w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Gminy Poraj.</p> <p>W niniejszym opracowaniu zawarto ocenę stanu technicznego poszczególnych systemów energetycznych (system ciepłowniczy, elektroenergetyczny i gazowniczy), który określa poziom bezpieczeństwa energetycznego Gminy Poraj. Sporządzony bilans potrzeb energetycznych oraz prognoza zapotrzebowania na nośniki energii dają obraz sytuacji w zakresie obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe, co znacząco ułatwia określenie prognozy w zakresie bilansu energetycznego Gminy Poraj do roku 2020, a tym samym określić cele wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji.</p>
	<p>Strategia Rozwoju Gminy Poraj na lata 2016-2025- projekt dokumentu będący w trakcie opracowania</p>	<p>Strategia Rozwoju Gminy Poraj na lata 2016-2025 jest obecnie dokumentem projektowanym/ opracowywanym. Planowany termin przyjęcia dokumentu Uchwałą- II/ III kwartał 2016r. Projekt Strategii został pozytywnie zaopiniowany przez organy zewnętrzne. Prace nad dokumentem Strategii przeprowadzono równoległe z dokumentem GPR-u. Wszelkie działania rewitalizacyjne oraz cele na lata 2016-2025 w projekcie Strategii korespondują i są spójne z założeniami przyjętymi w GPR.</p>

Źródło: Opracowanie własne

3 Diagnoza stanu obecnego w Gminie Poraj

Diagnoza bieżącej sytuacji w Gminie Poraj ma na celu określić jednoznaczność i trafność delimitacji wskazanych w toku dalszych prac obszarów zdegradowanych. Powinna zdefiniować zdiagnozowane problemy, obejmować łącznie sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz kulturową (zawarta jest w Załączniku 1 do dokumentu). Szerokie rozpoznanie i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych jest gwarantem sukcesu przygotowania odpowiednich i świadomie zaplanowanych projektów, daje szansę ich powodzenia w ujęciu kompleksowym i gwarantuje szerokie oddziaływanie na każdą ze stref.

3.1 Identyfikacja problemów, czynników i zjawisk kryzysowych

W wyniku Diagnozy obecnej sytuacji w Gminie Poraj, zidentyfikowano najważniejsze problemy, czynniki i zjawiska kryzysowe na terenie gminy o różnym charakterze i skali oddziaływania w podziale na poszczególne sfery funkcjonowania, co przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2 Negatywne zjawiska występujące na terenie Gminy Poraj

L.p.	Negatywne zjawiska w podziale na strefy
SFERA SPOŁECZNA	
1	Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej
2	Rosnący ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.
3	Niewystarczająca aktywność społeczna w organizacjach pozarządowych
4	Rosnące wydatki budżetu gminy na pomoc społeczną i inne zadania z zakresu polityki społecznej
5	Niskie poczucie dobra wspólnego i małe zaangażowanie mieszkańców gminy w sprawy lokalne.
6	Wzrost zagrożenia patologiami społecznymi (uzależnienia, przemoc, ubóstwo itd.)
7	Brak podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie gminy
8	Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach
9	Niewystarczająca ilość i dostępność wysokiej jakości usług publicznych zróżnicowana pod kątem wiekowym społeczeństwa
10	Wysoki udział % przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w ogólnej liczbie przestępstw popełnionych na terenie gminy

11	Niedostateczna wykrywalność przestępstw
STREFA GOSPODARCZA	
1	Wysoki i rosnący udział % osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
2	Mały udział % przedsiębiorców z branży turystycznej w lokalnej gospodarce
3	Brak zinstytucjonalizowanego Centrum lub Biura Obsługi Inwestora
4	Brak Inkubatora Przedsiębiorczości
5	Niski poziom innowacyjności i wykorzystywania TIK przez przedsiębiorstwa
6	Niewystarczająca liczba wysokiej jakości usług biznesowych
7	Brak systemu preferencji ekonomicznych dla rozwoju przedsiębiorczości
8	Niedostosowane kwalifikacje osób bezrobotnych do sytuacji na rynku pracy
9	Brak wyspecjalizowanych ośrodków doszkalających przedsiębiorców i młodzież
SFERA PRZESTRZENNA	
1	Wysoki udział % gruntów leśnych i rolnych w strukturze użytków gminy
2	Zróżnicowana struktura własności gruntów
3	Niewielka powierzchnia gruntów będących własnością gminy w ośrodkach turystycznych
4	Niska estetyka zabudowy i występujący lokalnie chaos przestrzenny
5	Wzmożony ruch kołowy, szczególnie tranzytowy w centrum Poraja
6	Zły stan techniczny nawierzchni części dróg
7	Niewystarczający stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę komunalną
8	Brak rezerw mieszkań komunalnych i socjalnych pozostających w dyspozycji gminy
9	Niewystarczająca efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych
10	Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych i starszych
11	Brak spójnego systemu ścieżek rowerowych
12	Niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna, sportowo-rekreacyjna i kulturalna
SFERA ŚRODOWISKOWA	
1	Niska emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw niskiej jakości lub odpadów w paleniskach domowych
2	Niezorganizowana emisja pyłów do środowiska i degradacja terenu w związku z działalnością przemysłu wydobywczego.
3	Niewystarczająca ilość terenów zieleni urządzonej
4	Ograniczenia dotyczące możliwości zagospodarowania terenów, wynikające z systemu prawnej ochrony przyrody.
5	Niedostateczne wykorzystanie zasobu wodnego, tj. Zalewu Poraj

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 1. Diagnoza obecnej sytuacji w Gminie Poraj

4 Raport z konsultacji społecznych - wnioski

Uczestnictwo mieszkańców w opracowaniu dokumentu stanowi podstawowy budulec procesu rewitalizacji zdegradowanych obszarów Gminy Poraj. Podstawowe etapy z wykorzystaniem aspektu społecznego Gminy Poraj objęły:

- diagnozowanie,
- programowanie,
- wdrażanie (w tym finansowanie),
- monitorowanie i ewaluację.

Powyższe podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych, wskazuje gotowość do ich realizacji, buduje wśród mieszkańców poczucie świadomości współdecydowania za wskazane projekty i współodpowiedzialności za ich powodzenia i wdrożenie. Ponadto, wskazana metodyka wpisuje się w realizację zasady partnerstwa wynikającą z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, a także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji niepożądanych zjawisk, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych. Podczas prac nad dokumentem, w tym diagnozie i ocenie bieżącej sytuacji na terenie gminy, wskazaniu obszarów problemowych i wyznaczeniu celów programowych, przeprowadzone zostało anonimowe badanie ankietowe.

Wyniki ankiety wskazały potrzeby oraz oczekiwania mieszkańców, nie tylko zamieszkujących obszary rewitalizacyjne. Podsumowując, w oparciu o zawartą

w Załączniku 2 analizę konsultacji społecznych, wysunięte zostają wnioski determinujące rewitalizację na obszarze Gminy Poraj, tj.:

1. Najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji problemowych obszarów gminy według mieszkańców są:

- zwiększenie liczby miejsc pracy,
- rozwój mikro i małej przedsiębiorczości,
- rozszerzenie bazy turystyczno-rekreacyjnej,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- lepszy dostęp do świadczonych usług społecznych,
- zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej.

2. Priorytetowe działania w zakresie osiągnięcia ww. efektów rewitalizacji powinny koncentrować się na:

- budowie i/lub remoncie ciągów drogowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- stworzeniu warunków do rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości,
- rozszerzeniu oferty spędzania czasu wolnego.

Wartością dodaną przeprowadzonych badań była możliwość konfrontacji wiedzy różnych środowisk lokalnej społeczności w zakresie różnych aspektów funkcjonowania gminy. Działania te skutkowały rzetelną analizą zjawisk kryzysowych, wskazaniem proponowanych obszarów zdegradowanych i metod delimitacji obszarów problemowych, co uzasadnia przyjęte rozwiązania rewitalizacyjne w niniejszym dokumencie.

Konsekwencją jest proces stopniowego przekształcania przyjętego modelu w model partycypacyjny wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Szczegółowy opis przebiegu konsultacji znajduje się w Załączniku nr 2 do dokumentu.

5 Metoda delimitacji obszarów zdegradowanych

Metody przestrzennej delimitacji obszarów wymagających interwencji dokonano z wykorzystaniem wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej. Analiza została oparta na:

1. Identyfikacji wskazanych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej oraz kulturowej, jak również wskazaniu sukcesywnym propozycji obszarów zdegradowanych przez interesariuszy podlegających ocenie przez Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji (Załącznik 1. Diagnoza obecnej sytuacji w Gminie Poraj).
2. Wynikach konsultacji społecznych z udziałem szerokiego grona grup interesariuszy w różnych formach interakcji, tj. Konferencja, warsztaty, anonimowe badania ankietowe przeprowadzone w trakcie spotkań bezpośrednich oraz na stronie internetowej gminy, fiszki projektowe (Załącznik 2. Raport z konsultacji społecznych).

Przy określaniu zasięgu obszarów zdegradowanych uwzględniono wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, według których obszar zdegradowany to „obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy⁷, natomiast stan kryzysowy zdefiniowany został jako „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

⁷ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, s. 6–7

- gospodarczej – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- środowiskowej – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
- przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
- technicznej – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”⁸.

Wskazane kryteria poddano szczegółowej analizie ilościowej, pokazującej zmianę wskaźników danych statystycznych w poszczególnych latach, porównującej dane na tle danych średnich powiatu, województwa, kraju. Przeprowadzono również analizę jakościową, dzięki której możliwa była charakterystyka słabych i mocnych stron obszarów, w tym: stan infrastruktury technicznej, zagospodarowanie przestrzenne, wartości kulturowe, stan środowiska przyrodniczego, sytuację społeczną, gospodarczą, zbieżnych z oczekiwaniami interesariuszy uczestniczących w pracach nad dokumentem. W okresie wdrożenia dokumentu i przyjęcia do realizacji, sytuacja na obszarach zdegradowanych będzie stale monitorowana. Dokument zaś w miarę potrzeb będzie uaktualniany pod kątem możliwości wykorzystania środków pomocowych czy też objęcia Programem nowych obszarów, wprowadzenia zmian do istniejących projektów i celów, wskazania działań naprawczych

⁸ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, s. 7

w momencie niepowodzenia realizacji projektu czy eliminacji napotkanych barier w ich realizacji. Przyjęcie dokumentu GPR do realizacji będzie wymagało uwzględnienia jego zapisów w istniejących i aktualizowanych dokumentach, tj. miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Poraj oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poraj, gdzie zapisy dotyczące wskazanych dokumentem GPR-u i uchwałą⁹ w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego będą każdorazowo konieczne do uwzględnienia.

⁹ Uchwała Nr 146(XVIII)16 Rady Gminy Poraj z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Poraj

6 Założenia gminnego programu rewitalizacji

6.1 Cel strategiczny i horyzont czasowy dokumentu

Cel strategiczny rewitalizacji na terenie Gminy Poraj do osiągnięcia w perspektywie 2026 roku to:

„Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Poraj poprzez ograniczenie koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych, kulturowych na obszarach zdegradowanych”

Gminny Program Rewitalizacji będzie dokumentem długofalowym, obejmującym lata 2016–2026. Przyjęty horyzont czasowy do roku 2026 jest zgodny z wymogami planistycznymi, gdyż pozwala na jego sukcesywne dostosowanie do wymogów wynikających z perspektywy wykorzystania środków finansowych Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Będzie to dokument strategiczny skoncentrowany terytorialnie, kompleksowy i skoncentrowany problemowo, tj. przeciwdziałający pogłębianiu się zjawisk kryzysowych oraz wyznaczający wiążące celu wyprowadzenia wyznaczonych obszarów z sytuacji kryzysowej.

Rewitalizacja Gminy Poraj w wyznaczonych obszarach stanowi proces długofalowy, którego efektem będzie:

- wzmocnienie relacji społecznych między mieszkańcami, głównie bazując na wspólnym podejmowaniu działania na rzecz wspólnoty lokalnej, na obszarach zdegradowanych oraz sąsiednich,
- nawiązanie współpracy z sektorem samorządowym, biznesowym, pozarządowym, parafiami, nieformalnymi stowarzyszeniami czy organizacjami funkcjonującymi w gminie, nie tylko na obszarach zdegradowanych, ale również w całej gminie

- podnoszenie poziomu aspiracji mieszkańców w wymiarze zawodowym, rodzinnym, osobistym, nie tylko dla mieszkańców obszarów zdegradowanych, ale również całej ludności gminy Poraj,
- wyrównywanie szans rozwoju mieszkańców obszarów zdegradowanych i całej gminy, dzięki możliwości rozwijania talentów bez dywersyfikacji na wiek, sytuację ekonomiczną, poziom sprawności, wyznaczenie,
- odbudowa poczucia wartości grup mieszkańców obszarów zdegradowanych oraz całej gminy, szczególnie tych, którzy czują się marginalizowani,
- podniesienie jakości środowiska zamieszkania oraz środowiska naturalnego, w tym ograniczenie uciążliwości generowanych działalnością człowieka, w tym niskiej emisji,
- poprawa estetyki wyglądu gminy na obszarach rewitalizacyjnych i ich sąsiednich, w tym terenów zielonych, dzięki wykorzystaniu naturalnych jej zasobów i lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego,
- poprawa warunków zabudowy mieszkaniowej w aspekcie wizualnym, infrastrukturalnym, na obszarach rewitalizacyjnych oraz całej gminy,
- wzrost bezpieczeństwa, w tym także publicznego i społecznego na obszarach zdegradowanych,
- odbudowanie wizerunku gminy, rozwój funkcji społecznych i ekonomicznych, promocja i kreowanie wizerunku konkurencyjnego;

Dla osiągnięcia wyznaczonej wizji rewitalizacji wiążącej zagadnienie społeczne, gospodarcze i infrastrukturalne wyznaczono wspólnie z interesariuszami oraz Zespołem zadaniowym ds. Rewitalizacji cele rewitalizacyjne:

Tabela 3 Cele rewitalizacji Gminy Poraj

Wymiary rewitalizacji	Cele rewitalizacji
kapitał ludzki, kapitał społeczny, sytuacja społeczna, warunki życia w miejscu zamieszkania	<p>C.1. Wzmocnienie więzi społecznych w oparciu o tradycje i dziedzictwo kulturowe Gminy.</p> <p>C.2. Podnoszenie kompetencji cywilizacyjnych zwiększających zdolność mieszkańców do funkcjonowania we współczesnym świecie.</p> <p>C.3. Ograniczenie skali problemów społecznych i postaw roszczeniowych oraz wzrost samodzielności mieszkańców.</p> <p>C.4. Integracja mieszkańców i wzrost aktywności na rzecz wspólnoty lokalnej.</p> <p>C.5. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców.</p> <p>C.6. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.</p>
struktura gospodarcza, warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i przyciągania inwestycji, rynek pracy	<p>C.7. Wzrost poziomu przedsiębiorczości mieszkańców.</p> <p>C.8. Podnoszenie poziomu elastyczności zachowań mieszkańców na rynku pracy.</p>
ład przestrzenny, środowisko, wyposażenie infrastrukturalne, łączalność komunikacyjna	<p>C.9. Infrastrukturalne wzbogacenie mieszkań i przestrzeni mieszkaniowych.</p> <p>C.10. Podnoszenie estetyki przestrzeni w nawiązaniu do jej cech kulturowych.</p> <p>C.11. Podnoszenie w przestrzeni Gminy dostępności do usług i infrastruktury podnoszących jakość życia.</p>
kultura, turystyka, rekreacja	<p>C.12. Wykorzystanie kulturowych i przyrodniczych walorów przestrzeni do rozwoju usług czasu wolnego.</p> <p>C.13. Rozwój funkcji rekreacyjnych w oparciu o cechy obszaru i jego bezpośrednie sąsiedztwo.</p>

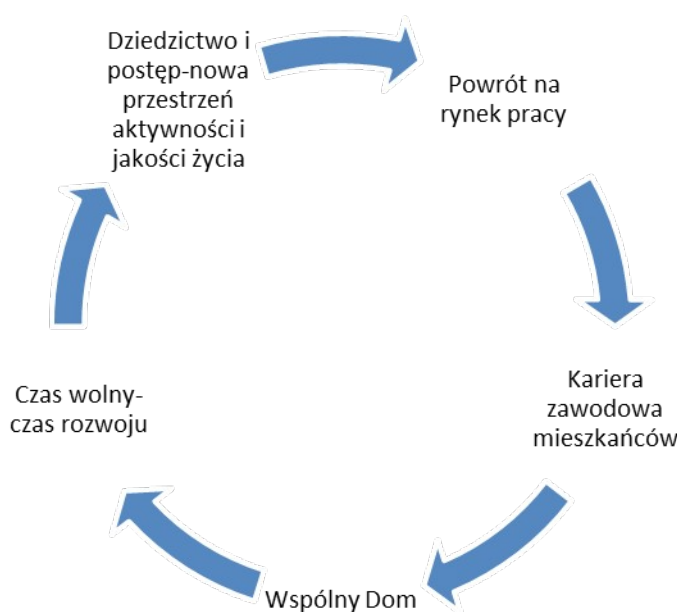
Źródło: Opracowanie własne

6.2 Identyfikacja działań rozwiązujących problemy

Celem osiągnięcia założonej wizji i celów rewitalizacji obszarów Gminy Poraj, uwzględniając identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych, kulturowych i przestrzennych, jak także możliwości inwestycje przy wsparciu zewnętrznym, wskazano projekty rewitalizacyjne: podstawowe i uzupełniające.

Projekty te zostały pogrupowane w pięć poniższych wiązek projektów.

Rysunek 1 Wiązki projektów

Źródło: Opracowanie własne

Każda z nich zawiera możliwe projekty zgodnie z przyjętymi wymiarami rewitalizacyjnymi, tj.

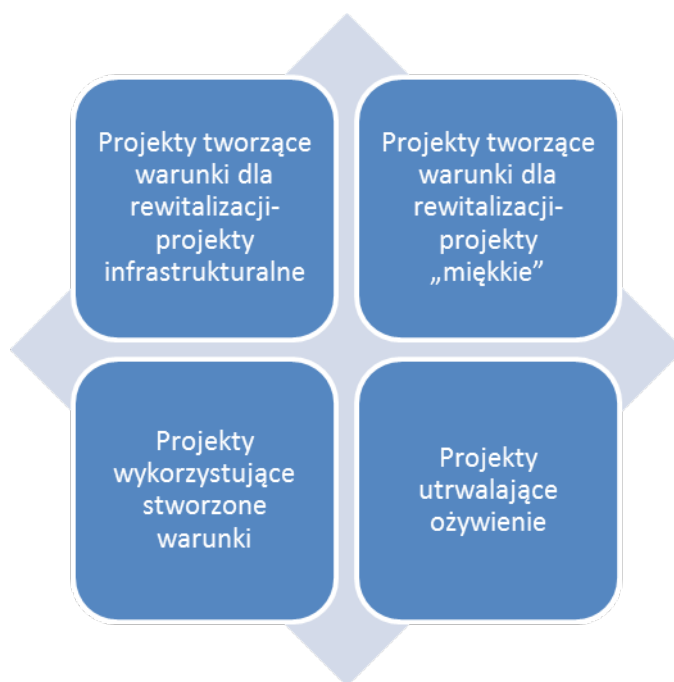
- uwzględniając aspekt społeczny: kapitał ludzki, kapitał społeczny, sytuacja społeczna, warunki życia w miejscu zamieszkania,
- uwzględniając aspekt gospodarczy, strukturę, warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, przyciągania inwestorów zewnętrznych, rynek pracy, poziom bezrobocia i rozwój przedsiębiorczości lokalnej,
- uwzględniając aspekt przestrzenny, środowiskowy, wyposażenia infrastrukturalnego, połączeń komunikacyjnych wewnętrznych i zewnętrznych,
- uwzględniając aspekt kulturowy, tj. kultura, turystyka, rekreacja.

Wyznaczono cztery typy projektów, na które składają się:

- projekty tworzące warunki dla rewitalizacji, w tym projekty infrastrukturalne,
- projekty „miękkie”, tworzące warunki dla rewitalizacji,
- projekty wykorzystujące stworzone warunki,
- projekty utrwalające ożywienie.

Powyższy sposób opisu kieruje uwagę na współzależność projektów i konieczność ich kompleksowej realizacji.

Rysunek 2 Typy projektów

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli wskazano spójność kierunków działań wraz z przynależnością projektów do konkretnego celu rewitalizacyjnego:

Tabela 4 Kierunki działań

Wiązka projektowa	Cel rewitalizacji	Kierunek dedykowany dla obszaru zdegradowanego (Obszar...) / uzupełniający proces rewitalizacji (U)	Kierunki działań zgodne z oczekiwaniami interesariuszy	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji- projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji- projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	U	Budowa ścieżek rowerowych i chodników	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.12.	Obszar I	Zagospodarowanie terenu zielonego wokół Zalewu Poraj	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.13.	Obszar I	Rekultywacja zbiornika Zalewu Poraj	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.3.	U, Obszar IV	Wdrożenie dopłat do modernizacji kotłowni prywatnych i instalacji OZE	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i	C.6.	U	Prowadzenie stałego monitoringu emisji pyłów i poziomu zużycia energii poprzez wdrażanie Planu				X

jakości życia			Gospodarki Niskoemisyjnej				
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	U	Modernizacja oczyszczalni ścieków i sieci wodociągowej	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	U	Poprawa infrastruktury drogowej i towarzyszącej	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	U	Uregulowanie gospodarki wodnej i wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i budowę kanalizacji sanitarnej	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.9.	U	Wspieranie przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii				X
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	U	Budowa centrum Przesiadkowego wraz z drogami rowerowymi i parkingami	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	U, Obszar II	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	U	Budowa oświetlenia efektywnego ekologicznie	X			

Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.9.	U	Wspieranie działań inwestycyjnych proekologicznych przez mieszkańców i wspólnoty mieszkaniowe na terenie Gminy Poraj	X			
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	U	Popularyzacja wiedzy i umiejętności dotyczących produktów lokalnych i regionalnych oraz związanych z tradycją i dziedzictwem kulturowym		X		
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	U, Obszar II	Organizacja międzypokoleniowych warsztatów edukacyjnych, szkoleń, kursów		X		
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	U, Obszar II	Wspieranie organizacji działających na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej wokół dziedzictwa Jury Krakowsko-Częstochowskiej			X	
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	U, Obszar I	Budowanie oferty turystycznej spójnej z wizerunkiem Jury Krakowsko-Częstochowskiej		X		
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	U, Obszar I, III	Promocja regionu i Gminy Poraj			X	

Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Obszar I, V, U	Budowa/ Rozbudowa terenów sportowo- rekreacyjnych w Gminie Poraj	x			
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	U	Wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług gastronomicznych, prozdrowotnych		x		
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	U, Obszar I	Inicjowanie i wspieranie współpracy branży turystycznej i okołoturystycznej			x	
Czas wolny- czas rozwoju	C.2.	U, Obszar I	Organizacja oraz uczestnictwo przedstawicieli regionu w wydarzeniach krajowych i zagranicznych				x
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Obszar I	Poprawa stanu czystości wokół Zalewu Poraj			x	
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Obszar I	Rozwój ośrodków turystycznych wokół Zalewu Poraj			x	
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Obszar I	Rewitalizacja dawnego ośrodka Żeglarskiego na rzecz wsparcia programu aktywizacji społecznej	x			
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Obszar I	Poprawa estetyki i podniesienie atrakcyjności rekreacyjnej Zalewu Poraj			x	
Czas wolny- czas rozwoju	C.11.	U, Obszar I, II, III	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media			x	

Powrót na rynek pracy	C.7.	U, Obszar I, II	Stworzenie oferty inwestycyjnej, m.in. poprzez organizację targów pracy, internetowej bazy przedsiębiorców, wirtualnego rynku pracy				X
Powrót na rynek pracy	C.7.	Obszar I, II, V	Zapewnienie terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług				X
Kariera zawodowa mieszkańców	C.7.	Obszar I, II	Organizacja spotkań między przedsiębiorcami, samorządem i organizacjami pozarządowymi		X		
Kariera zawodowa mieszkańców	C.7.	U, Obszar I, II	Zaangażowanie przedsiębiorców działających na terenie gminy do działań na rzecz jej rozwoju		X		
Powrót na rynek pracy	C.7.	U, Obszar I, II	Wdrożenie programu wsparcia podmiotów gospodarczych nowopowstałych oraz rozwijających się na terenie Gminy Poraj		X		
Powrót na rynek pracy	C.8.	U, Obszar I, II	Powołanie Lokalnej Sieci Biznesu na rzecz współpracy sieciowej i klastrowej, budowy lokalnego rynku zamówień i wzajemnych zleceń, integracja lokalnych firm, kooperacja			X	
Powrót na rynek pracy	C.8.	U	Organizacja Gminnego Forum Organizacji Pozarządowych/ Forum Przedsiębiorczości			X	

Powrót na rynek pracy	C.8.	Obszar I, Obszar II	Powstanie Centrum Aktywności Lokalnej/ Centrum Usług Społecznych			X	
Powrót na rynek pracy	C.4.	U	Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych				X
Powrót na rynek pracy	C.4.	U	Współdziałanie z organizacjami otoczenia biznesu				X
Kariera zawodowa mieszkańców	C.3.	U	Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców				X
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	Obszar II	Organizacja punktu doradczego w ramach systemu wspierania młodych w wyborze kariery zawodowej: spotkania uczniów z przedstawicielami różnych zawodów, testy predyspozycji zawodowych wśród uczniów			X	
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	Obszar II	Organizacja punktu doradztwa i szkoleń dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą			X	
Kariera zawodowa mieszkańców	C.2.	U	Bezpieczny i tani Internet- podniesienie poziomu infrastrukturalnej dostępności do Internetu jako narzędzia rozwoju elastycznych form wsparcia zatrudnienia i dostępu do sieci przez			X	

			osoby poszukujące pracy				
Kariera zawodowa mieszkańców	C.2.	U, Obszar II	Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej			X	
Kariera zawodowa mieszkańców	C.3.	U	Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów infrastruktury edukacyjnej, rekreacyjnej i kultury			X	
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	U, Obszar I, III	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu			X	
Wspólny Dom	C.2.	U, Obszar II	Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej			X	
Wspólny Dom	C.11.	U	Doposażenie obiektów użyteczności publicznej			X	
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	U, Obszar II	Organizacja cyklu szkoleń kwalifikacyjnych		X		
Wspólny Dom	C.4.	U	Uruchomienie systemu Teleopieki dla seniorów			X	
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	U, Obszar II	Doposażenie ośrodków świadczenia usług publicznych (szkoły, OSP, świetlice, ośrodek zdrowia)			X	
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	U	Modernizacja standardów i jakości usług medycznych w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Poraju			X	
Czas wolny- czas rozwoju	C.11.	U, Obszar I, II, III, IV, V	Rozwój i wzbogacenie oferty edukacyjnej, kulturowej i sportowej dla najmłodszych			X	

Czas wolny- czas rozwoju	C.10.	Obszar III	Modernizacja amfiteatru w Żarkach Letnisko	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	U, Obszar II	Rozbudowa placówek obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Poraj	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.10.	U, Obszar I, II, III, IV, V	Przeprowadzenie zmian funkcjonalnych i estetycznych w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Poraj			X	
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.2.	U	Wspieranie działań zmierzających do tworzenia partnerstw na rzecz Gminy Poraj			X	
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	U	Utworzenie cyklu szkoleń dedykowanych dla potrzeb lokalnej społeczności		X		
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	U	Organizacja kursów, spotkań, kampanii		X		
Kariera zawodowa mieszkańców	C.2.	U	Utworzenie Programu Aktywizacji Społecznej			X	
Wspólny Dom	C.11.	Obszar II	Przystosowanie budynku po byłej Szkole Podstawowej w miejscowości Jastrząb do funkcji mieszkań socjalnych	X			

Wspólny Dom	C.11.	Obszar II	Usługi Społeczno-Zawodowe dla mieszkańców mieszkań socjalnych w budynku po dawnej Szkole Podstawowej w miejscowości Jastrząb	X			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	U, Obszar IV	Modernizacja oświetlenia efektywnego ekologicznie				X
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	U	"Razem dla bezpiecznej dzielnicy" - telefon alarmowy/interwencyjny organizacja mieszkańców na rzecz wspólnego dopilnowania porządku, ograniczenia wandalizmu i reagowania na dewastację			X	
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	U	Bezpieczna przestrzeń- wprowadzenie systemu monitoringu wizyjnego				X

Źródło: Opracowanie własne

7 Zasięg przestrzenny i charakterystyka obszarów rewitalizacji

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonych analiz, znajomość lokalnych uwarunkowań przez członków Zespołu ds. Rewitalizacji, diagnoza oraz oczekiwania lokalnej społeczności, doprowadziły do wyodrębnienia obszarów rewitalizacji, cechujących się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów każdej z nadmienionych sfer/ wymiaru. Charakterystyka i zasięg przestrzenny poszczególnych obszarów przedstawiony został w tabeli poniżej. Mapy obszarów znajdują się w Załączniku nr 3.

Tabela 5 Obszary rewitalizacji na terenie Gminy Poraj w latach 2016–2026

OBSZAR I
obszar przyległy do Zbiornika Poraj razem z terenem po byłej Fabryce Tektury w Masłońskim
Zasięg przestrzenny – granice obszaru
Obszar obejmuje tereny zbiornika wodnego położonego w centrum Gminy.
Stan obecny i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych
<p>Zalew Poraj znajduje się na terenie gminy oraz miejscowości Poraj. Jego powierzchnia wynosi 5,5 km kw., zaś jego całkowita pojemność to 25,1 mln m sześć. Jest on długi na niespełna 5 km, zaś największa szerokość to 1400 m. Maksymalna głębokość wynosi 13 metrów. Zaporę budowano w latach 1957-1978, a głównym celem powstałego wówczas zbiornika było stworzenie rezerwuaru wody dla Huty Częstochowa. Zalew Poraj należy pod względem wielkości do czołówki polskich sztucznych zbiorników wodnych. Wokół akwenu powstały ośrodki wypoczynkowe. Najbardziej znane z nich, oprócz miejscowości Poraj, leżą w miejscowościach Masłońskie i Jastrząb. Istnieją tu również dogodne warunki do uprawiania żeglarstwa oraz wędkarstwa, gdyż Zalew Poraj jest środowiskiem życia wielu gatunków ryb. Nadrzędnym kierunkiem zagospodarowania tego obszaru będzie zachowanie i odtworzenie cennych wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ochrona przed wprowadzaniem kolizyjnych form zabudowy oraz zainwestowania towarzyszącego (o charakterze konfliktowym), a także racjonalne udostępnienie turystyczne pod warunkiem zachowania zwiększonych rygorów ochronnych. Obecnie teren jest zaniedbany ze względu na nieuporządkowaną formę własności, brak organów decyzyjnych mających wpływ na dalszy rozwój Zalewu Poraj. Działalność przestrzenna w obrębie tych terenów podporządkowana będzie intensyfikacji funkcji turystycznej oraz rekreacyjno-edukacyjnej poprzez stworzenie warunków do rozwoju przemysłu turystycznego oraz zbudowanie różnego rodzaju, dostosowanej do potrzeb infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Zrehabilitowane tereny wzbogacą krajobraz gminy i poprzez skumulowane działania mogą stać się unikalnym produktem turystycznym na skalę krajową. Ponadto, realizacja zaplanowanych projektów przyczyni się do przeciwdziałania dalszej degradacji tego terenu, ochrony dziedzictwa naturalnego oraz ożywienia społeczno-gospodarczego, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców.</p> <p>W latach 70 – tych XIX wieku w miejscowości Masłońskie Leon Hassfeld zbudował fabrykę tektury, a po</p>

nim przejął ją jego syn Zdzisław. Uruchomiona została w roku 1880 pod nazwą Zakład Przemysłowy „Natalin”. Drugi człon nazwy stacji kolejowej w miejscowości Masłońskie – Natalin, został nadany w dowód wdzięczności rodzinie Hassfeldów- założycielowi fabryki, który rozwijał wieś Masłońskie, rozparcelował część swoich terenów na działki dla pracowników fabryki tektury. Fabryka zbudowana została u ujścia rzeczki Ordonki do Warty w pobliżu lub w miejscu istniejącej dawnej kuźnicy żelaza Piec Masłoński. Maszyny poruszane były kołem wodnym, później fabrykę zelektryfikowano. Zakład zbudowany był zgodnie z ówczesnym porządkiem architektonicznym, z pałacykiem właściciela na ternie fabryki i budynkiem biurowym (dziś mieści się w nim szkoła). W latach powojennych fabryka była częścią przedsiębiorstwa Myszkowskie Zakłady Papiernicze, ale uległa likwidacji w latach 80 – tych XX wieku. Brak adaptacji budynków pogarsza krajobraz wokół Zalewu Poraj.

Dzięki rewitalizacji, dawnego Ośrodka żeglarskiego oraz adaptacji terenów przyległych poprawi się funkcjonalność i estetyka budynku, a także wzrośnie atrakcyjność przestrzeni regionu.

Przewidywane efekty zaplanowanych kierunków działań rewitalizacyjnych, zgodnymi z określonymi celami i oczekiwaniami interesariuszy:

- Rewitalizacja dawnego ośrodka żeglarskiego na rzecz wsparcia Programu Aktywizacji Społecznej

Przedmiotem projektu jest szeroko pojęta rewitalizacja terenów pod kątem ich ożywienia gospodarczo - społecznego, a także zwiększenie potencjału Gminy Poraj. Warunkiem realizacji projektu będzie rewitalizacja dawnego ośrodka żeglarskiego, natomiast rezultatem projektu będzie realizacja Programu Aktywizacji Społecznej na w/w terenie.

Przedmiotowa rewitalizacja będzie miała charakter kompleksowy, w jej ramach prowadzony będzie szereg wzajemnie uzupełniających się działań, mających na celu wywołanie pozytywnej zmiany w rewitalizowanym obszarze. Rewitalizacja nakierowana będzie na ożywienie zdegradowanych terenów, które utraciły swoją pierwotną funkcję celem znalezienia dla nich nowego zastosowania i doprowadzenia do stanu, w którym obszary zmieniają swoją funkcję a także stworzenie miejsca które pozwoli społeczności na pełen powrót do życia społecznego i zawodowego w ramach realizowanego Programu Aktywizacji Społecznej.

-podniesienie atrakcyjności krajobrazowej, rekreacyjnej i turystycznej Zalewu Poraj

- promocja regionu i jego zasobów naturalnych

- podniesienie jakości dbałości o środowisko

- stworzenie ośrodka ożywienia przedsiębiorczego po byłej fabryce (wzrost przedsiębiorczości regionu)

OBSZAR II

obszar przyległy do byłej Szkoły Podstawowej w Jastrzębiu

Zasięg przestrzenny – granice obszaru

Obszar usytuowany jest w zachodniej części gminy. Obejmuje swym zasięgiem budynek po byłej Szkole Podstawowej w Jastrzębiu z terenami przyległymi.

Stan obecny i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Obszar zlokalizowany jest w zachodniej części gminy. Centralny fragment tego obszaru stanowi budynek byłej szkoły podstawowej usytuowany wzdłuż głównej ulicy, przy której znajdują się ciągi zwartej zabudowy mieszkaniowej. Zauważa się jednak mniejszą koncentrację działalności, dlatego należy podjąć działania mające na celu jej ożywienie gospodarcze. Zlokalizowane są tu obiekty zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej. Zauważa się jednak niedostateczne zagospodarowanie wokół budynków, powodujące brak estetycznych przestrzeni publicznych sprzyjających wzmacnianiu więzi społecznych przebywających tam osób. Jest to szczególnie istotne z uwagi na to, że aktywność społeczności lokalnych jest ważna w

życiu mieszkańców gminy. Obszar ten charakteryzuje się również kumulacją negatywnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie czy ubóstwo.

Przewidywane efekty zaplanowanych kierunków działań rewitalizacyjnych, zgodnymi z określonymi celami i oczekiwaniami interesariuszy:

- stworzenie ośrodka mieszkań socjalnych i centrum doradztwa/wsparcia dla mieszkańców
- aktywizacja społeczna lokalnej społeczności
- wzrost przedsiębiorczości regionu

OBSZAR III

obszar amfiteatru w Żarkach Letnisko

Zasięg przestrzenny – granice obszaru

Obszar usytuowany jest w południowej części gminy. Obejmuje swym zasięgiem budynek Amfiteatru w Żarkach Letnisko wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Stan obecny i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Amfiteatr widowiskowy został zbudowany dzięki mieszkańcom, którzy startowali w konkursie o Laur Złotej Miejscowości Radia Katowice. Sukcesu nie osiągnięto, ale amfiteatr pozostał. Znajduje się w centrum miejscowości i wykorzystywany jest w czasie imprez kulturalnych i muzycznych, które swoją ofertą artystyczną przyciągają społeczność z okolicznych miejscowości jak również z całego regionu. Są miejscem wypoczynku dla okolicznych mieszkańców jak i turystów. Imprezą, która corocznie przyciąga zarówno mieszkańców gminy Poraj, jak i społeczność z różnych regionów kraju i z zagranicy, są imieniny hrabiny Stefanii Raczyńskiej. Można wtedy obserwować gości przebranych w piękne epokowe stroje, a także zabytkowe pojazdy z okresu Dwudziestolecia Międzywojennego. W weekendowe dni, amfiteatr tętni życiem, doskonała lokalizacja wśród drzew sprawia, że każdy człowiek może się wyciszyć i odpocząć od codzienności. Obiekt jest jednak zaniedbany, wymaga remontu. Obiekt jest jednak zaniedbany, wymaga remontu. Brak środków naprawczych zniechęca lokalną społeczność do uczestnictwa w jakichkolwiek działaniach kulturowych, z kolei brak zaangażowania mieszkańców przyczynia się do mniejszych nakładów finansowych na remont istniejącego zaplecza kulturowego.

Przewidywane efekty zaplanowanych kierunków działań rewitalizacyjnych, zgodnymi z określonymi celami i oczekiwaniami interesariuszy:

- stworzenie ośrodka kulturalnego dla mieszkańców
- aktywizacja społeczna lokalnej społeczności
- wzrost atrakcyjności kulturowej regionu
- promocja regionu

OBSZAR IV

obszar przy ulicy Górniczej w Poraju, na którym znajdują się bloki

Zasięg przestrzenny – granice obszaru

Obszar usytuowany jest w północnej części Gminy Poraj. Obejmuje swym zasięgiem teren zabudowany przez bloki mieszkalne w Poraju przy ulicy Górniczej.

Stan obecny i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Przy ulicy Górniczej znajduje się dziewięć bloków mieszkalnych. Na chwilę obecną sytuacja przestrzenno-

funkcjonalna oraz estetyczna zarówno samych budynków jak i terenu wokół nich nie jest zadowalająca. Budynki podlegające wspólnotom mieszkaniowym wymagają remontu, co poprawi ich stan i funkcjonalność. W ramach prac termomodernizacyjnych wymagane jest przeprowadzenie prac związanych z budową wspólnej sieci centralnego ogrzewania, na chwilę obecną mieszkańcy opalają mieszkania indywidualnymi źródłami ciepła, głównie piecami węglowymi. Teren wokół bloków także wymaga rewitalizacji i zagospodarowania. Obszar jest zaniedbany i brak w nim ładu i harmonii, brak miejsc wspólnego wypoczynku mieszkańców, co w konsekwencji prowadzi do powstawania negatywnych zjawisk społecznych, obniża komfort zamieszkania i poczucie bezpieczeństwa.

Przewidywane efekty zaplanowanych kierunków działań rewitalizacyjnych, zgodnymi z określonymi celami i oczekiwaniami interesariuszy:

- poprawa stanu przestrzennego budownictwa wielorodzinnego
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa i komfortu życia
- poprawa stanu krajobrazu przestrzennego

OBSZAR V

obszar przyległy do boiska sportowego „Stokrotka” w Choroni.

Zasięg przestrzenny – granice obszaru

Obszar usytuowany jest w północno- wschodniej części gminy. Obejmuje swym zasięgiem budynek byłego Klubu Sportowego „Stokrotka” Choronia wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Stan obecny i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

UKS Stokrotka Choronia stanowi obiekt klubu sportowego, który obecnie po 10 latach przerwy wraca na ligowe boiska. Największym problemem jest brak zaplecza socjalnego. Reaktywacja klubu sportowego będzie możliwa dzięki wsparciu finansowemu. Rewitalizacja obszaru pozwoli na wznowienie działalności klubu i ożywi lokalną aktywność sportową.

Przewidywane efekty zaplanowanych kierunków działań rewitalizacyjnych, zgodnymi z określonymi celami i oczekiwaniami interesariuszy:

- stworzenie ośrodka rekreacyjno- sportowego
- ożywienie sportowe wśród mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Poraj ma powierzchnię 57 km², a wyznaczone tereny stanowią około 4 km², co stanowi około 7% powierzchni Gminy. Wyznaczone tereny w większości nie są zamieszkane, w związku z czym liczba ludności nie przekracza 30%.

Każdorazowo realizowany projekt w ramach zaplanowanych kierunków działań dedykowanych i uzupełniających procesy rewitalizacyjne dla obszarów zdegradowanych będą wpisywane do karty projektów

określających podmiot, budżet finansowy i harmonogram, przedstawionej w dalszej części dokumentu.

8 System wdrażania gminnego programu rewitalizacji

8.1 Szczegółowy sposób zarządzania

System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poraj obejmuje cały asortyment instrumentów i środków służących skutecznej i efektywnej jego realizacji. System został zaprojektowany z uwzględnieniem specyfiki Gminy, wskazanych obszarów rewitalizacji, zdolności instytucjonalnej, możliwości współdziałania lokalnego.

Rysunek 3 System wdrażania

Źródło: Opracowanie własne

Zasady wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Zasady wdrażania opracowane zgodnie z wytycznymi przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Poraj, powinny być uwzględniane w trakcie okresu jego wdrażania. Proces ten powinien opierać się i respektować uniwersalne zasady rozwoju społeczno – gospodarczego.

Wiodące zasady wdrażania dokumentu:

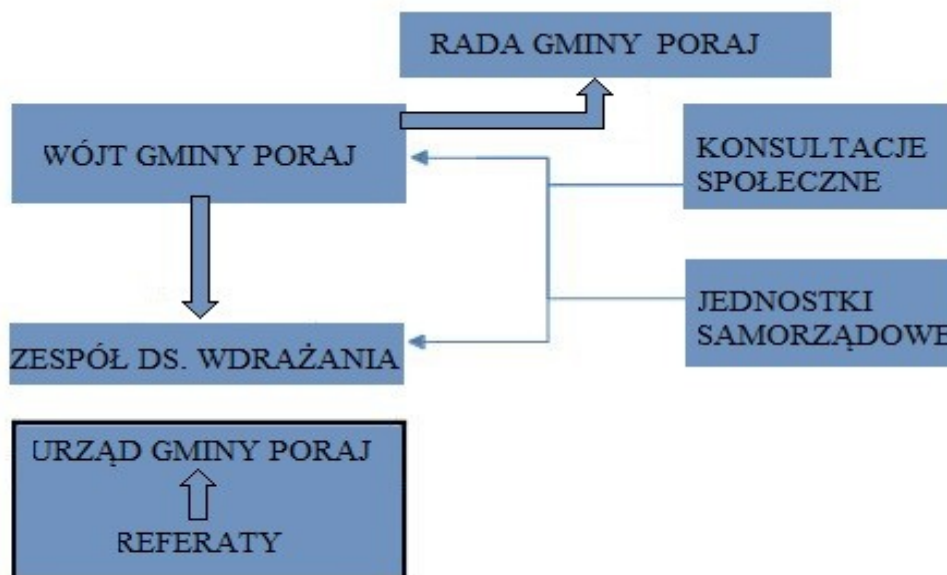
- zasada partycypacji społecznej i partnerstwa, tj. oparcie wdrażania Programu na współpracy i zaangażowaniu społeczności gminy, interesariuszy obszarów zdegradowanych, partnerów, samorządu lokalnego oraz partnerów społeczno-gospodarczych,
- zasady diagnozy i monitoringu, co jest gwarantem sukces wdrażania i skuteczności podjętych działań. Tylko skrupulatne i systematyczne działania oraz rzetelne analizy gwarantują sukces realizacji zamierzonych działań.
- zasada planowania w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki przy uwzględnieniu środków własnych i zewnętrznych,
- zasady korelacji działań społecznych, które pobudzają aktywność lokalną,
- zasada zrównoważonego rozwoju –w każdej wyznaczonej wcześniej sferze w zgodzie z zasadą wzajemnego poszanowania i z zachowaniem równowagi środowiskowej,
- zasada efektywności podjętych działań, tj. maksymalizacji korzyści dla mieszkańców Gminy dzięki podnoszeniu jakości ich życia w aspekcie pracy, rozwoju, wypoczynku i poprawy warunków mieszkaniowych,
- zasada koncentracji i celowości – ukierunkowanie działań władz lokalnych na osiągnięcie zamierzonych celów rewitalizacji we wskazanych obszarach rewitalizacji.

8.2 Operator rewitalizacji - kompetencje, zadania i odpowiedzialność

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poraj jest dokumentem o charakterze operacyjnym, powiązany ze Strategią Rozwoju Gminy Poraj. Program powinien odpowiadać za powodzenie realizacji wszelkich spójnych działań rewitalizacyjnych w warstwie społecznej, gospodarczej i przestrzennej na wyznaczonym obszarze zdegradowanym.

Za powodzenie i wdrażanie niniejszego Programu odpowiedzialnym podmiotem jest w głównej mierze Wójt Gminy Poraj.

Rysunek 4 Struktura funkcjonalna wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Funkcję instytucji zarządzającej i koordynującej wdrażanie Programu będzie pełnił Urząd Gminy Poraj, do którego zadań należeć będzie:

- dbałość o zgodność realizacji programu ze strategią rozwoju Gminy Poraj oraz innymi dokumentami programowymi,
- opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych,
- zapewnienie poprawności w zakresie realizacji zamówień publicznych, zasad konkurencji i ochrony środowiska,
- prowadzenie monitoringu, ewaluacji efektywności i skuteczności wdrażania Programu,
- wspieranie zwiększenia zakresu działań prywatnych włączających się w proces rewitalizacji,
- koordynacja i realizacja projektów w ramach Programu,
- przygotowanie i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Dla realizacji Programu Wójt Gminy może powołać stałą Komisję Rewitalizacyjną, w skład, której wchodzić będą przedstawiciele różnych środowisk z obszarów rewitalizowanych, tj. m.in. mieszkańcy, zarządcy

nieruchomości komunalnych, wspólnot mieszkaniowych, instytucji publicznych działających na obszarach rewitalizowanych, przedstawiciele administracji samorządowej.

Zadaniami Komisji będą wówczas:

- analiza i opiniowanie celów projektów,
- określeniem zakresu oraz wpływu na zmianę sytuacji obszaru rewitalizowanego,
- opiniowanie postępu wdrażania Programu,
- zgłaszanie propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych,
- udział w pracach na rzecz realizacji Programu i zawartych w nim przedsięwzięć,
- budowanie partnerstwa na potrzeby wdrażania Programu i projektów rewitalizacyjnych.

Organem sprawującym kompleksowy nadzór nad wdrażaniem Programu będzie Wójt Gminy Poraj, który może realizować te zadania samodzielnie lub przy pomocy powołanego Pełnomocnika ds. Planowania, Rozwoju i Gospodarki. Pełnomocnik w zakresie zadań związanych z wdrożeniem Programu będzie koordynował działania Urzędu Gminy w zakresie rewitalizacji, będzie kierował procedurą wdrażania Programu, będzie odpowiedzialny za monitoring. Poszczególne Referaty Urzędu Gminy odpowiedzialne będą zarówno za wdrożenie projektów i ich monitorowanie. Platformą wymiany i koordynacji działań wewnątrz Urzędu będzie Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji.

Do głównych zadań Zespołu ds. Rewitalizacji należeć będzie:

- opracowanie raportu monitoringowego z realizacji na podstawie raportów poszczególnych Referatów Urzędu Gminy,
- identyfikacja problemów,
- wypracowanie rekomendacji dla Rady Gminy,
- kreowanie nowych projektów, z uwzględnieniem możliwości i potrzeb,
- zbieranie i ocena projektów zgłaszanych przez podmioty lokalne,
- nawiązywanie kontaktów z interesariuszami,
- aktualizacja dokumentu.

Karta projektu będzie umożliwiała prowadzenie monitoringu danego projektu. Przed przystąpieniem do jego wdrażania lub przed podejmowaniem innych projektów niezapisanych bezpośrednio w Programie oraz przed rozpoczęciem każdego roku budżetowego podmiot/referat odpowiedzialny za jego wdrożenie zobowiązany będzie do przygotowania karty projektu.

Tabela 6 Wzór karty projektu

Nazwa projektu:			
Charakter projektu: inwestycyjny/ nieinwestycyjny		Projekt wynikający bezpośrednio GPR Tak/Nie	
Krótką charakterystyka projektu:			
Podmiot realizujący projekt:		Partnerzy realizacji projektu:	
Obszar rewitalizacji:		Cel realizowany przez projekt:	
Data rozpoczęcia realizacji:		Data zakończenia realizacji:	
Całkowite planowane nakłady finansowe na realizację projektu	(własne/ zewnętrzne)		
Zakładana wartość wskaźnika produktu projektu:		Wskaźnik rezultatu na który realizacja projektu będzie miała wpływ:	

Źródło: Opracowanie własne

Karty projektu do każdego z kierunków działań będą sukcesywnie wypełniane i składane w ramach pojawiających się naborów konkursowych.

8.3 Sposób współpracy z interesariuszami

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem zmiennym w czasie, otwartym na dialog społeczny, zatem podlega aktualizacji w oparciu o zasadę partnerstwa i konsultacje z interesariuszami, tj.: mieszkańcami, wspólnotami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, kościołem i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi. Ważnym aspektem wzajemnego dialogu i współpracy będzie Komisja Rewitalizacyjna. Instytucja zarządzająca Programem, Urząd Gminy Poraj będzie inicjować i zachęcać mieszkańców i inne podmioty do czynnego zaangażowania, tworzenia lokalnych zespołów, działających na rzecz rewitalizacji, w tym realizacji projektów wynikających bezpośrednio z Programu. Wójt lub jego Pełnomocnik będzie prowadził kompleksowo politykę informacyjną o podejmowanych działaniach rewitalizacyjnych.

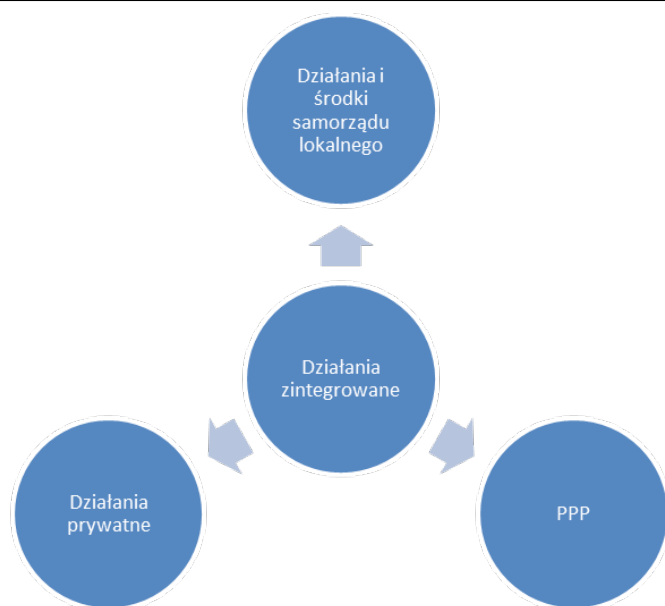
Działania te obejmować powinny:

- Akcje informacyjno-promocyjne (strona internetowa, publikacje, broszury)
- organizację spotkań z interesariuszami, w tym mieszkańcami obszarów zdegradowanych,
- podawanie do publicznej wiadomości raportów z realizacji Programu,
- prowadzenie cyklicznych ankiet monitorujących, oceniających podejmowane działania i umożliwiające zgłoszenie nowych propozycji działań rewitalizacyjnych.

8.4 Plan finansowy

Realizacja i powodzenia zamierzeń zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji jest uzależniona od czynników zaangażowania i sprawności administracji samorządowej, aktywności społeczności rewitalizowanego obszaru, możliwości finansowych. Każdorazowo zmiana w projektach / kierunkach działań dokumentu będzie wymuszała zastosowanie niezbędnych zmian w WPF-ie. Koordynacją zmian w budżecie zajmie się Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji.

Rysunek 5 Integracja działań rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja Programu uzależniona jest od możliwości wykorzystania środków własnych Gminy jak także pozyskanych środków, krajowych publicznych oraz z funduszy strukturalnych. Uwzględniając możliwości finansowe zakłada się, że na realizację przyjętych zadań Gmina zabezpieczy minimum ok 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków pomocowych.

Rysunek 6 Potencjalne źródła finansowania

Środki publiczne

- budżet Gminy
- programy rządowe
- fundusze celowe
- programy i fundusze wojewódzkie
- fundusze europejskie, w tym w ramach RPO WŚL
- krajowe programy operacyjne

Środki własne

- kredyty i pożyczki
- gwarancje bankowe
- środki własne inwestorów prywatnych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7 Finansowanie i harmonogram projektów

<i>Wiązka projektowa</i>	<i>Cel rewitalizacji</i>	<i>Kierunki</i>	<i>Finansowanie własne</i>	<i>Środki zewnętrzne</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>
---------------------------------	---------------------------------	------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------

Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	Budowa ścieżek rowerowych i chodników	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.12.	Zagospodarowanie terenu zielonego wokół Zalewu Poraj	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.13.	Rekultywacja zbiornika Zalewu Poraj	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.3.	Wdrożenie dopłat do modernizacji kotłowni prywatnych i instalacji OZE	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	Prowadzenie stałego monitoringu emisji pyłów i poziomu zużycia energii poprzez wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	Modernizacja oczyszczalni ścieków i sieci wodociągowej	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	Poprawa infrastruktury drogowej i towarzyszącej	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	Uregulowanie gospodarki wodnej i wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i budowę kanalizacji sanitarnej	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.9.	Wspieranie przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	Budowa centrum Przesiadkowego wraz z drogami rowerowymi i parkingami	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i	C.6.	Budowa oświetlenia	X	X	2016 - 2020

postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia		efektywnego ekologicznie			
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.9.	Wspieranie działań inwestycyjnych proekologicznych przez mieszkańców i wspólnoty mieszkaniowe na terenie Gminy Poraj	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	Popularyzacja wiedzy i umiejętności dotyczących produktów lokalnych i regionalnych oraz związanych z tradycją i dziedzictwem kulturowym	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	Organizacja międzypokoleniowych warsztatów edukacyjnych, szkoleń, kursów	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	Wspieranie organizacji działających na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej wokół dziedzictwa Jury Krakowsko-Częstochowskiej	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	Budowanie oferty turystycznej spójnej z wizerunkiem Jury Krakowsko-Częstochowskiej	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	Promocja regionu i Gminy Poraj	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Budowa/ Rozbudowa terenów sportowo-rekreacyjnych w Gminie Poraj	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług gastronomicznych, prozdrowotnych	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	Inicjowanie i wspieranie współpracy branży turystycznej i okołoturystycznej	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.2.	Organizacja oraz uczestnictwo przedstawicieli regionu w wydarzeniach krajowych i	X	X	2016 - 2020

		zagranicznych			
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Poprawa stanu czystości wokół Zalewu Poraj	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Rozwój ośrodków turystycznych wokół Zalewu Poraj	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Rewitalizacja dawnego ośrodka Żeglarskiego na rzecz wsparcia programu aktywizacji społecznej	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.12.	Poprawa estetyki i podniesienie atrakcyjności rekreacyjnej Zalewu Poraj	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.11.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media	X	X	2016 - 2020
Powrót na rynek pracy	C.7.	Stworzenie oferty inwestycyjnej, m.in. poprzez organizację targów pracy, internetowej bazy przedsiębiorców, wirtualnego rynku pracy	X	X	2016 - 2020
Powrót na rynek pracy	C.7.	Zapewnienie terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.7.	Organizacja spotkań między przedsiębiorcami, samorządem i organizacjami pozarządowymi	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.7.	Zaangażowanie przedsiębiorców działających na terenie gminy do działań na rzecz jej rozwoju	X	X	2016 - 2020
Powrót na rynek pracy	C.7.	Wdrożenie programu wsparcia podmiotów gospodarczych nowopowstałych oraz rozwijających się na terenie gminy	X	X	2016 - 2020
Powrót na rynek pracy	C.8.	Powołanie Lokalnej Sieci Biznesu na rzecz współpracy sieciowej i klastrowej, budowy lokalnego rynku zamówień i wzajemnych zleceń, integracja lokalnych firm, kooperacja	X	X	2016 - 2020

Powrót na rynek pracy	C.8.	Organizacja Gminnego Forum Organizacji Pozarządowych/ Forum Przedsiębiorczości	X	X	2016 - 2020
Powrót na rynek pracy	C.8.	Powstanie Centrum Aktywności Lokalnej/ Centrum Usług Społecznych	X	X	2016 - 2020
Powrót na rynek pracy	C.4.	Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych	X	X	2016 - 2020
Powrót na rynek pracy	C.4.	Współdziałanie z organizacjami otoczenia biznesu	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.3.	Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	Organizacja punktu doradczego w ramach systemu wspierania młodych w wyborze kariery zawodowej: spotkania uczniów z przedstawicielami różnych zawodów, testy predyspozycji zawodowych wśród uczniów	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	Organizacja punktu doradztwa i szkoleń dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.2.	Bezpieczny i tani Internet- podniesienie poziomu infrastrukturalnej dostępności do Internetu jako narzędzia rozwoju elastycznych form wsparcia zatrudnienia i dostępu do sieci przez osoby poszukujące pracy	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.2.	Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.3.	Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów infrastruktury edukacyjnej, rekreacyjnej i kultury	X	X	2016 - 2020

Czas wolny- czas rozwoju	C.1.	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu	X	X	2016 - 2020
Wspólny Dom	C.2.	Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej	X	X	2016 - 2020
Wspólny Dom	C.11.	Doposażenie obiektów użyteczności publicznej	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	Organizacja cyklu szkoleń kwalifikacyjnych	X	X	2016 - 2020
Wspólny Dom	C.4.	Uruchomienie systemu Teleopieki dla seniorów	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	Doposażenie ośrodków świadczenia usług publicznych (szkoły, OSP, świetlice, ośrodek zdrowia)	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	Modernizacja standardów i jakości usług medycznych w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Poraju	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.11.	Rozwój i wzbogacenie oferty edukacyjnej, kulturowej i sportowej dla najmłodszych	X	X	2016 - 2020
Czas wolny- czas rozwoju	C.10.	Modernizacja amfiteatru w Żarkach Letnisko	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.11.	Rozbudowa placówek obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Poraj	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.10.	Przeprowadzenie zmian funkcjonalnych i estetycznych w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Poraj	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.2.	Wspieranie działań zmierzających do tworzenia partnerstw na rzecz Gminy Poraj	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa mieszkańców	C.5.	Utworzenie cyklu szkoleń dedykowanych dla potrzeb lokalnej społeczności	X	X	2016 - 2020
Kariera zawodowa	C.5.	Organizacja kursów, spotkań, kampanii	X	X	2016 - 2020

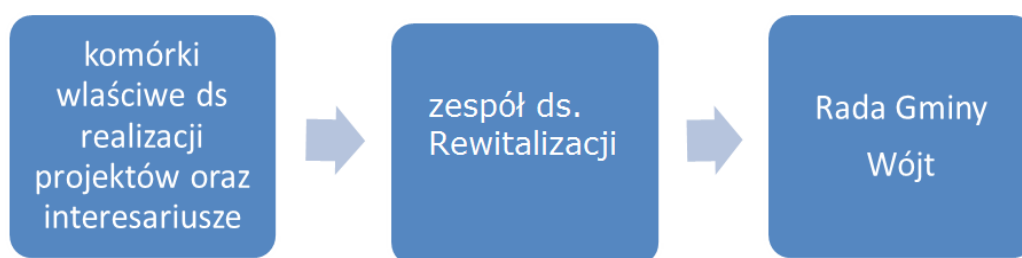
mieszkańców					
Kariera zawodowa mieszkańców	C.2.	Utworzenie Programu Aktywizacji Społecznej	X	X	2016 - 2020
Wspólny Dom	C.11.	Przystosowanie budynku po byłej Szkole Podstawowej w miejscowości Jastrząb do funkcji mieszkań socjalnych	X	X	2016 - 2020
Wspólny Dom	C.11.	Usługi Społeczno-Zawodowe dla mieszkańców mieszkań socjalnych w budynku po dawnej Szkole Podstawowej w miejscowości Jastrząb	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	Modernizacja oświetlenia efektywnego ekologicznie	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	"Razem dla bezpiecznej dzielnicy" - telefon alarmowy/interwencyjny- organizacja mieszkańców na rzecz wspólnego dopilnowania porządku, ograniczenia wandalizmu i reagowania na dewastację	X	X	2016 - 2020
Dziedzictwo i postęp- nowa przestrzeń aktywności i jakości życia	C.6.	Bezpieczna przestrzeń- wprowadzenie systemu monitoringu wizyjnego	X	X	2016 - 2020

Źródło: Opracowanie własne

9 Monitoring produktów i rezultatów

Proces monitorowania jest kluczowym elementem procesu zarządzania Gminny Programem Rewitalizacji. Jego celem jest dostarczenie informacji pozwalających na obserwację rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych, ocenę tego procesu, analizę ewentualnych trudności napotkanych na etapie wdrożenia. Monitoring prowadzony będzie w zakresie realizacji poszczególnych projektów. Całość procesu monitorowania będzie powierzona Zespołowi ds. Rewitalizacji. Proces ten będzie ciągły i rozpocznie się od chwili uchwalenia Programu.

Rysunek 7 Proces monitorowania

Źródło: Opracowanie własne

System monitorowania, ewaluacji wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji obejmował będzie monitorowanie zmian na poziomie: monitorowania realizacji poszczególnych projektów oraz monitorowania zmian zachodzących w obszarach rewitalizowanych.

Rysunek 8 Poziomy i wskaźniki monitorowania

Źródło: Opracowanie własne

Ważnym elementem raportu będzie zestawienie wskaźników produktu pozwalających na ocenę efektów rzeczowych realizacji projektów oraz wskaźników rezultatu pozwalających na ocenę wpływu realizacji podejmowanych działań na zmianę sytuacji obszaru rewitalizowanego.

Tabela 8 Wskaźniki monitorowania

Wymiary rewitalizacji	Wskaźnik produktu		Wskaźnik rezultatu		
	Typ	Źródło danych	Typ	Źródło danych	
kapitał ludzki, kapitał społeczny, sytuacja społeczna, warunki życia w miejscu zamieszkania	Liczba zorganizowanych szkoleń/ liczba uczestników	Urząd Gminy i realizatorzy projektów	Liczba osób i rodzin pobierających wsparcie z systemu pomocy społecznej	OPS	
	Liczba udzielonych porad osobom bezrobotnym i innym w ramach realizowanych projektów		Udział bezrobotnych w ludności ogółem		GUS BDL
	Powierzchnia zmodernizowanych obiektów edukacyjnych, kultury itd.		Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą	GUS BDL	Urząd Gminy
	Liczba interwencji w wyniku uruchomienia telefonu interwencyjnego		Liczba nowych spółdzielni socjalnych	Liczba osób kontynuujących naukę	
		Poprawa poczucia bezpieczeństwa			
struktura	Powierzchnia	Urząd Gminy i	Liczba osób	GUS BDL	

gospodarcza, warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i przyciągania inwestycji, rynek pracy	inkubatora spółdzielni socjalnych/ inkubatora przedsiębiorczości Powierzchnia zmodernizowanych świetlic środowiskowych Liczba nowych żłobków, przedszkoli i innych form opieki nad dziećmi	realizatorzy projektów	prowadzących działalność gospodarczą Liczba nowo zarejestrowanych firm Liczba przeszkolonych osób	GUS BDL Urząd Gminy
ład przestrzenny, środowisko, wyposażenie infrastrukturalne, komunikacja	Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych, kanalizacyjnych Liczba i powierzchnia mieszkań socjalnych Powierzchnia zmodernizowanych nawierzchni drogowych/chodników Liczba działań modernizujących przestrzeń publiczną i prywatną Liczba wspartych finansowo gospodarstw domowych na cele niskoemisyjne	Urząd Gminy i realizatorzy projektów	Poprawa oceny jakości życia	Badania ankietowe
kultura, turystyka, rekreacja	Ilość uczestników i imprez organizowanych w gminie	Urząd Gminy i realizatorzy projektów	Poprawa oceny jakości życia	Badania ankietowe

Źródło: Opracowanie własne

Raport monitoringowy przygotowywany będzie w oparciu o opracowania cząstkowe przygotowywane przez poszczególne Referaty Urzędu oraz partnerów realizacji Programu. Dokument powinien być opracowany w oparciu o analizę zmian w sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru rewitalizacji, przeprowadzonej na podstawie:

- danych i informacji w Referatach Urzędu Gminy oraz jednostek podległych realizujących poszczególne projekty,
- danych instytucji branżowych i instytucji publicznych – w tym: Powiatowego Urzędu Pracy, instytucji kultury, edukacji, pomocy społecznej itd.
- danych partnerów społeczno gospodarczych realizujących projekty w obszarach rewitalizacji,
- Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych (www.stat.gov.pl).

Rysunek 9 Struktura raportu monitorowania

stan realizacji projektów wynikających z Programu- ocena skuteczności, użyteczności i efektywności

diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w obszarze rewitalizacji i w Gminie

zestawienie wskaźników w zakresie zmian sytuacji obszaru rewitalizowanego

ocena stopnia osiągnięcia wskaźników

ryzyka związane z realizacją projektów podejmowanych na rzecz rewitalizacji

propozycje nowych projektów

Źródło: Opracowanie własne

Stopień wdrażania i postępy w realizacji projektów powinny być monitorowane w oparciu o poniższą kartę monitoringową projektu. Karta powinna być sporządzana przez podmioty wdrażające konkretne projekty wynikające bezpośrednio z Programu oraz realizowane przez poszczególnych partnerów.

Tabela 9 Wzór karty monitoringu

Nazwa projektu:			
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym:			
Podmiot realizujący projekt:		Partnerzy realizacji projektu:	
Obszar rewitalizacji:		Cel realizowany przez projekt:	
Data rozpoczęcia realizacji:		Data zakończenia realizacji:	
Całkowite planowane nakłady finansowe na realizację projektu:	(własne/ zewnętrzne)		
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:	(własne/ zewnętrzne)		
Zakładana wartość wskaźnika produktu projektu:		Osiągnięta w roku sprawozdawczym:	
		% wskaźnika docelowego:	
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu:		Propozycje działań minimalizujących ryzyka:	

Źródło: Opracowanie własne

10 Aktualizacja

Gminny Program Rewitalizacji stanowi instrument efektywnej i skutecznej polityki przeobrażeń stref wymagających podjęcia określonych działań na rzecz wielowymiarowej rewitalizacji. Aby dokument ten mógł spełniać tę rolę podlegać on musi ciągłej ocenie, o której szczegółowo mowa w rozdziale.

Okresowa aktualizacja powinna nastąpić w połowie okresu wdrażania dokumentu, czyli w roku 2020. Decyzję o okresowej aktualizacji lub jej braku podejmie Rada Gminy Poraj w oparciu o sporządzony zbiorczy raport z realizacji Programu w latach 2016-2019. Zakłada się, że w oparciu o raporty monitoringowe podmiot wdrażający, czyli Wójt Gminy podejmie decyzję o nadzwyczajnej aktualizacji Programu. Taka nadzwyczajna aktualizacja powinna nastąpić w przypadku zajścia wyjątkowych, zmian wpływających na realizację wdrażanego dokumentu, w tym m.in:

- znaczna zmiana warunków finansowania zewnętrznego zaplanowanych projektów,
- zmiana sytuacji finansowej Gminy Poraj,
- istotna zamiana w sferze społecznej, gospodarczej lub przestrzennej wpływającej na sytuację gminy.

11 Analiza ryzyka i środki zaradcze

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji obarczona jest ryzykiem związanym z wieloma uwarunkowaniami wynikającymi z czynników organizacyjnych operatora Programu jak również uwarunkowań zewnętrznych wpływających na przygotowanie i wdrożenie zaplanowanych projektów.

W zakresie projektów inwestycyjnych możliwe ryzyka mogą wystąpić na etapie:

- przygotowania dokumentacji projektowej, technicznej inwestycji,
- uzyskania niezbędnych dokumentów i pozwoleń, w tym wydanie decyzji: o ustaleniu lokalizacji celu publicznego, pozwolenia na budowę, uzyskanie zgody konserwatora zabytków na prace budowlane przy obiektach objętych ochroną,
- przygotowania studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 i innych programów, z których działania będą mogły być współfinansowane,
- opóźnienia w realizacji inwestycji, w tym stosowania procedur zamówień publicznych.

W zakresie projektów nieinwestycyjnych możliwe ryzyka mogą wystąpić na etapie:

- budowy i utrzymania układu podmiotowego wokół projektu,
- zaangażowania odpowiednich środków finansowych w realizację projektów,
- przygotowania wniosków aplikacyjnych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 i innych programów, z których działania będą mogły być współfinansowane,
- opóźnienia i nieprawidłowości w realizacji projektu.

Dla neutralizacji zidentyfikowanych ryzyk zarówno w realizacji projektów inwestycyjnych, jak i projektów „miękkich” w niniejszym dokumencie określono strukturę zarządzania Programem, w tym m.in. powołania Zespołu czy też Pełnomocnika ds. rewitalizacji oraz procedury monitorowania realizacji i partycypacji społecznej. Wdrożenie odpowiedniego modelu organizacyjnego powinno stanowić narzędzie utrzymania wysokiego zaangażowania społecznego w proces rewitalizacji. Realizacja zadań postawionych przed instytucją zarządzającą oraz Pełnomocnika, Zespołu i Rady pozwoli na minimalizację zidentyfikowanych ryzyk.

Spis Tabel

Tabela 1 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategiczno-programowych.....	9
Tabela 2 Negatywne zjawiska występujące na terenie Gminy Poraj.....	13
Tabela 3 Cele rewitalizacji Gminy Poraj.....	22
Tabela 4 Kierunki działań.....	25
Tabela 5 Obszary rewitalizacji na terenie Gminy Poraj w latach 2016–2026.....	34
Tabela 6 Wzór karty projektu.....	43
Tabela 7 Finansowanie i harmonogram projektów.....	46
Tabela 8 Wskaźniki monitorowania.....	53
Tabela 9 Wzór karty monitoringu.....	56

Spis Rysunków

Rysunek 1 Wiązki projektów.....	23
Rysunek 2 Typy projektów.....	24
Rysunek 3 System wdrażania.....	39
Rysunek 4 Struktura funkcjonalna wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	41
Rysunek 5 Integracja działań rewitalizacyjnych.....	44
Rysunek 6 Potencjalne źródła finansowania.....	45
Rysunek 7 Proces monitorowania.....	52
Rysunek 8 Poziomy i wskaźniki monitorowania.....	53
Rysunek 9 Struktura raportu monitorowania.....	55

Spis Załączników

Załącznik 1. Diagnoza obecnej sytuacji w Gminie Poraj

Załącznik 2. Raport z konsultacji społecznych

Załącznik 3. Mapa obszarów rewitalizacji